

Postadres Postbus 101 7100 AC Winterswijk

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. Staatssecretaris S. van Veldhoven
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

bezoekadres : Stationsstraat 25

Telefoon : (0543) 543 543

Fax : (0543) 543 065

e-mail : gemeente@winterswijk.nl

internet : www.winterswijk.nl

KVK 09219446

Zaaknummer :

Uw kenmerk :

Bijlage(n) :

Kopie aan :

Team :

Behandeld door :

Verzenddatum :

Onderwerp : Herinrichting kleiput Driemarkweg te Winterswijk. N.a.v. ingediende motie 313 van het lid Laçin.

Geachte mevrouw Van Veldhoven,

Op 13 november 2018 heeft de Tweede Kamer een motie van het lid Laçin (motie nr. 313) aangenomen. In deze motie wordt de gemeente Winterswijk met name genoemd vanwege de in gang gezette verondieping van de kleiput aan de Driemarkweg in onze gemeente. Om die reden hechten wij er aan dit project aan u toe te lichten. Een paar aspecten lichten we toe.

Herinrichting kleiput Driemarkweg

Aan de zuidwestzijde van de bebouwde kom van Winterswijk ligt aan de Driemarkweg een plas, ingesloten door een bosgebied en een voormalige stortplaats. De plas is ontstaan door kleiwinning en is eigendom van de gemeente Winterswijk. De plas is ongeveer 3.7 ha groot en heeft een diepte van 8 tot 10 m minus waterpeil. Door de grote diepte, steile oevers en een matige waterkwaliteit zijn de natuurwaarden relatief beperkt. Door de plas ondieper te maken (maximaal circa 4.5 m) en door het aanbrengen van meer variatie in de waterdiepte (glooiende oevers) is een aanmerkelijke natuurwinst te behalen (o.a. voor insecten, amfibieën en broedvogels).

Het idee voor het natuurontwikkelingsproject kleiput Driemarkweg is afkomstig van het Platform Natuur en Landschap Oost-Achterhoek. De gemeente Winterswijk is de initiatiefnemer. Het initiatief is uitgewerkt in een uitgebreid inrichtingsplan; conform de Handreiking voor het herinrichten van diepe plassen (2010) en door het Waterschap Rijn en IJssel geaccepteerd (melding).

De verondieping is in uitvoering.

Gebiedsontwikkeling in de omgeving van de Driemarkweg

Voor het gebied rondom de kleiput Driemark is een gebiedsvisie opgesteld. In de gebiedsvisie wordt ingezet op versterking van de aanwezige ecologische en cultuurhistorische waarden en een betere benutting van de potentie van het gebied voor extensieve recreatie.

Binnen dit gebied zijn twee voormalige stortplaatsen aanwezig, die onder de Wet bodembescherming (Wbb) vallen. Eén stortplaats is conform de Wbb gesaneerd. De andere stortplaats zal volgens de voorlopige planning de komende jaren gesaneerd worden (voorzien van leeflaag). Dat biedt kansen voor een herontwikkeling.

Vastgestelde kaders voor herinrichting kleiput Driemarkweg

Het project herinrichting kleiput Driemarkweg voldoet aan de eisen die zijn gesteld in het Besluit bodemkwaliteit, de ministeriële circulaire herinrichting van diepe plassen (2010) en de bijbehorende Handreiking voor het herinrichten van diepe plassen (2010).

Het voldoet tevens aan de beleidsregels van het Waterschap Rijn en IJssel voor het verondiepen van diepe plassen en het door dit waterschap in een Nota bodembeheer vastgestelde gebiedsspecifieke beleid voor de kleiput Driemarkweg. Dit gebiedsspecifieke beleid geeft de ruimte voor de toepassing van grond van Industrielijke kwaliteit en baggerspecie klasse B. Deze toepassing is verantwoord en er wordt ook op dit punt voldaan aan de uitgangspunten van de genoemde circulaire en handreiking.

Binnen de genoemde kaders is het herinrichtingsproject uitgewerkt in een uitgebreid inrichtingsplan dat is geaccordeerd door het Waterschap Rijn en IJssel.

Het project voldoet daarmee aan de huidige wet- en regelgeving en is op onderdelen zelfs strenger. Zie de aanvullende eisen hierna.

Het vastgestelde inrichtingsplan is te raadplegen via de link <https://www.winterswijk.nl/Inwoners/Actueel/Kleiput>.

Kwaliteit van het toegepaste materiaal

Voor de verondieping wordt schone grond en licht verontreinigde grond gebruikt.

Het toegepaste materiaal moet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Besluit bodemkwaliteit. Op grond van dat besluit heeft het Waterschap Rijn en IJssel gebiedsgericht beleid vastgesteld voor de kleiput Driemarkweg: de toegepaste grond/baggerspecie moet voldoen aan: maximaal industriekwaliteit grond en baggerspecie klasse B.

Aanvullende eisen (bodemvreemd materiaal, Japanse duizendknoop en stand-still op regionaal niveau)

Bodemvreemd materiaal

In artikel 34 van het Besluit bodemkwaliteit is het maximale percentage (20 %) aan bodemvreemd materiaal vastgelegd.

In de uitvoeringspraktijk hanteert de gemeente Winterswijk voor het percentage bodemvreemd materiaal een maximum van 10 %. Partijen grond met meer dan 10 % bodemvreemd materiaal worden gezeefd op rond 30 mm.

In aanvulling daarop zijn er in het vastgestelde inrichtingsplan Kleiput Driemarkweg aanvullende voorwaarden opgenomen:

- De zorgplicht moet met nadruk in acht worden genomen.
- Grof materiaal (zoals grote brokken puin, fietsen en autobanden) mogen niet worden toegepast. Voor grove bodemvreemde bijmengingen geldt de norm, dat maximaal 1 % van de grond mag bestaan uit materiaal groter dan rond 40 x 40 cm. Grof materiaal wordt voor toepassing na visuele inspectie handmatig verwijderd.
- Alle materiaal voor de leeflaag wordt voor toepassing gezeefd op rond 30 mm.
- Bodemvreemd materiaal met een soortelijk gewicht lager dan water is in principe niet toegestaan in verband met het drijfvermogen (bijvoorbeeld plastic flessen en piepschuim). De bovennorm is in principe 0 %, maar een drijvend deeltje is niet te voorkomen. Er wordt een drijflichaam toegepast om verspreiding te voorkomen. Zie hierna.
- Voor de bijmenging van grond met organisch materiaal met een soortelijk gewicht lager dan water geldt om praktische redenen geen bovengrens. Om te voorkomen dat verspreiding van drijvende organische bestanddelen en bevuilding van de oevers plaatsvindt, wordt een drijflichaam toegepast. Het drijvende materiaal wordt zo vaak als nodig, maar tenminste na elke aaneengesloten vulperiode verzameld en verwijderd.

Japanse duizendknoop

Materiaal met daarin plantenresten van Japanse duizendknoop mag worden toegepast, maar onder voorwaarden:

- Toepassing vindt plaats op een diepte van minstens 3 m minus oppervlakte.
- Om verspreiding en aanspoeling op de oevers te voorkomen, wordt bij verwerking een drijflichaam gebruikt.
- Drijvend materiaal van Japanse duizendknoop wordt in de week na toepassing verzameld en verwijderd en afgevoerd naar een erkende verwerker.
- Verspreiding door verwaaiing van Japanse duizendknoop op het oppervlaktewater moet worden voorkomen.

Opgemerkt wordt dat Japanse duizendknoop langs de kant van de kleiut aan de noordoostzijde en aan de westzijde op dit moment al veel voorkomt. De aanpak van Japanse duizendknoop in deze omgeving wordt gestart in combinatie met de geplande sanering van de naastgelegen stortplaats, waar deze plant veel voorkomt. Onverhoopte verspreiding van Japanse duizendknoop door het herinrichtingsproject kleiut wordt in die bestrijdingscampagne meegenomen.

Stand-still op regionaal niveau

Om stand-still op regionaal niveau te behouden, geldt dat partijen grond/bagger die eventueel van buiten het beheersgebied van het waterschap worden aangevoerd moeten voldoen aan de achtergrondwaarde (AW2000) uit de Regeling bodemkwaliteit.

Betrokkenenparagraaf

Bewoners en belanghebbenden zijn via een vijftal bijeenkomsten betrokken bij de plannen voor de kleiut en het omringende gebied. Met de stakeholders binnen het gebied hebben separate gesprekken plaatsgevonden. Op basis van de bewonersbijeenkomsten en de gevoerde gesprekken, kan geconcludeerd worden, dat de gebiedsontwikkeling breed gedragen wordt. De ontwikkeling m.b.t. de kleiut ontmoet meer weerstand. Een aantal bewoners is ronduit tegen de natuurontwikkeling in de kleiut. Bij die weerstand spelen een aantal factoren een rol: zorgen over het eindresultaat, onbegrip over de 'noodzaak' van de ontwikkeling, het gebruik van licht verontreinigde grond in een natuurontwikkelingsproject, wantrouwen in de gemeente, negatieve publiciteit over verondiepingsprojecten elders en eenzijdige berichtgeving in de lokale pers. Het aantal tegenstanders is klein, maar dat roert zich flink. Belangrijk is dat de discussie vooral vanuit emotie wordt gevoerd, waardoor het doel, de kwaliteit van uitvoering en het algemeen belang minder aandacht krijgen.

Inbreng voor evaluatie Besluit bodemkwaliteit

Draagvlak is een belangrijk punt. Het verdient aanbeveling meer aandacht te schenken aan het belang van hergebruik van reststromen grond als bijdrage aan een duurzame, circulaire economie, aan de alternatieven en de consequenties en aan de onderbouwing waarom hergebruik verantwoord is. Verplichte investeringen in gebiedsontwikkeling rondom een verondiepingsproject kunnen bijdragen aan het draagvlak. Het publiek heeft al snel de indruk dat het gaat om het zich ontdoen van verontreinigde grond en financieel gewin.

De mate waarin de aanwezigheid van bodemvreemd materiaal is toegestaan is ons inziens te ruim. Zie de hierboven in ons inrichtingsplan opgenomen aanvullende eisen, die voor zover we kunnen overzien in lijn zijn met de aanbevelingen voortvloeiend uit de lopende evaluatie van het Besluit bodemkwaliteit.

Het verdient aanbeveling generieke regels te geven voor de toepassing van grond waarin Japanse duizendknoop voorkomt.

datum 15 november 2018
zaaknummer 74120
blad 4 / 4